

POSTANOWIENIE

31 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 31 października 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M.S. i M.B.

przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.

o zapłatę i ustalenie,

na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 22 marca 2024 r., I ACa 917/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2. zasądza od Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz M.S. i B.S.
kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych z odsetkami
w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu
świadczenia pieniężnego, za czas po upływie tygodnia od dnia
doręczenia orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty, tytułem
kosztów postępowania kasacyjnego.**

[J.T.]

UZASADNIENIE

Pozwany Bank S.A. w W. (dalej: bank) wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie, wydanego na skutek apelacji powodów M.S. i M.B. od wyroku Sądu pierwszej instancji w sprawie o zapłatę i ustalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania bank wskazał trzynaście przyczyn kasacyjnych w rozumieniu art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sześć z nich dotyczyło występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), sześć – potrzeby wykładni przepisów budzących wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), a jedna nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.). Natura wszystkich wspomnianych przyczyn kasacyjnych była już przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego i została szczegółowo omówiona m.in. w postanowieniach SN z 16 kwietnia 2025 r., I CSK 1206/24, oraz z 30 grudnia 2024 r., I CSK 3198/23, wydanych w sprawach z udziałem pozwanego.

Zagadnienia oznaczone literami a) oraz e) dotyczą problemów już rozstrzygniętych. Choć sygnalizowane na s. 2-5 i opisane szerzej w dalszej części skargi kwestie dotyczące problematyki kredytów powiązanych z kursem waluty obcej są obiektywnie istotne, a dawniej rzeczywiście budziły poważne wątpliwości, to obecnie należy uznać je za wyjaśnione – w kierunku odmiennym od oczekiwanego przez pozwanego – dzięki uchwale Sądu Najwyższego – Izby Cywilnej – z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22. Wobec braku podstaw do podjęcia działań unormowanych w art. 88 § 1 u.s.n., przy rozpoznawaniu niniejszej sprawy Sąd Najwyższy pozostaje przy tym, na mocy art. 87 § 1 u.s.n., związany stanowiskiem wyrażonym w sentencji tego orzeczenia. We wspomnianej uchwale szeroko umotywowano zajęte w niej stanowiska, toteż nie jest obecnie konieczne powtarzanie zawartej tam argumentacji.

Z kolei zagadnienie oznaczone literą b) jest wtórne względem zagadnienia a) i nie ma samoistnej doniosłości. Skoro sporna umowa nie ulega „przekształceniu”

w kredyt złotówkowy (pozbawiony mechanizmu indeksacji), to oczywiste jest, że zbędne byłoby rozważanie, na jakiej podstawie należałoby ustalać stopę oprocentowania takiego hipotetycznego kredytu.

W sprawie nie występują również zagadnienia c), d) oraz f).

Pierwsze z nich, oznaczone literą c), dotyczy kwestii sposobu sformułowania żądania ustalenia nieistnienia stosunku prawnego z umowy (art. 189 k.p.c.) i dopuszczalności żądania ustalenia „nieważności umowy”. Kwestia ta jest jednak oczywista – art. 189 k.p.c. dotyczy wyłącznie ustalenia istnienia lub nieistnienia prawa lub stosunku prawnego. Zarazem jednak w większości przypadków tego rodzaju brak precyzji w formułowaniu żądania pozwu, choć spotykany, nie stwarza wątpliwości co do tego, czego w istocie domaga się powód, i nie rodzi dalszych, negatywnych konsekwencji – choć w istocie, w celu uniknięcia niejasności, Sąd pierwszej instancji powinien był dążyć do precyzyjnego ujęcia przedmiotu żądania i rozstrzygnięcia (zob. postanowienie SN z 30 grudnia 2024 r., I CSK 3198/23).

Zagadnienie oznaczone jako d) dotyczyło interesu prawnego w dochodzeniu ustalenia nieistnienia stosunku prawnego z umowy kredytu w tzw. sprawach frankowych. Zagadnienie to jest jednak doskonale rozpoznane w orzecznictwie; kredytobiorca zwykle ma interes w żądaniu takiego ustalenia niezależnie od tego, że może dochodzić zwrotu świadczeń od banku (zob. postanowienie SN z 14 października 2024 r., I CSK 2943/23, i przywołane tam orzecznictwo).

Z kolei zagadnienie f) dotyczyć miało dopuszczalności ustalenia nieistnienia stosunku prawnego z umowy („stwierdzenia upadku umowy”) kredytu z uwagi na zawarcie w niej postanowień niedozwolonych bez udzielenia konsumentowi - powodowi przez sąd jakichś szczególnych pouczeń. W wyroku TSUE z 7 grudnia 2023 r., C-140/22, SM i KM przeciwko mBank S.A., orzeczono jednak, iż art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że w kontekście uznania w całości nieważności umowy kredytu hipotecznego zawartej przez instytucję bankową z konsumentem ze względu na to, iż umowa ta zawiera nieuczciwy warunek, bez którego nie może ona dalej obowiązywać, stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą wykonywanie praw, które konsument wywodzi z tej dyrektywy, jest uzależnione od złożenia przez

tego konsumenta przed sądem oświadczenia, w którym twierdzi on, po pierwsze, że nie wyraża zgody na utrzymanie w mocy tego warunku, po drugie, że jest świadomy z jednej strony faktu, że nieważność wspomnianego warunku pociąga za sobą nieważność wspomnianej umowy, a z drugiej – konsekwencji tego uznania nieważności, i po trzecie, że wyraża zgodę na uznanie tej umowy za nieważną. Żadne przepisy prawa polskiego nie przewidują przy tym, by skutki stosowania art. 385¹ § 1 zd. 1 k.c. były uzależnione od jakichś działań sądu; przeciwnie, skutki te zachodzą *ex lege* (podobnie postanowienie SN z 25 września 2024 r., I CSK 2672/23).

Przepisy wskazane przez bank w ramach przyczyny kasacyjnej z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. jako wymagające wykładni dotyczyły tych samych kwestii, które omówiono powyżej. Skarżący dokonał w istocie zdublowania przyczyn kasacyjnych przez podwójne wskazanie tych samych merytorycznie treści – raz jako istotnych zagadnień prawnych, a raz w ramach przyczyny kasacyjnej unormowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Ponowne omawianie tych kwestii nie jest zatem celowe.

W sprawie nie uprawdopodobniono również tezy o tym, że postępowanie przed Sądem drugiej instancji było dotknięte nieważnością. Przeciwnie, teza banku sprowadza się do wskazania, że Sąd pierwszej instancji zamknął rozprawę bez wydania postanowienia dowodowego w stosunku do części zgłoszonych w sprawie wniosków dowodowych. Sytuacja tego rodzaju nie oznacza jednak, że pozwanego pozbawiono możliwości obrony jego praw. Nadto do sytuacji tej doszło w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, a przyczyna kasacyjna z art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. dotyczyć musi postępowania drugoinstancyjnego.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi nie wynika, by zachodziły określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przyczyny kasacyjne, co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania. O kosztach orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy, ich wysokość ustalając na podstawie § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

Beata Janiszewska

[J.T.]

[SOP]